

מוסמך בפסיכולוגיה קלינית של הבגרות והזיקנה תשפ"ה

תקציר קורסים

שנה א'

טיפול בזיקנה - תיאוריות

הקורס נועד להכיר מקרוב תיאוריות, גישות וכלים טיפוליים. בין השאר נכיר גישות הומניסטיות, אקזיסטנציאליסטיות, קונסטרוקטיביות, מערכתיות/קונטקסטואליות, בודהיסטיות ואינטגרטיביות. המטרה העיקרית של הקורס היא להחשף לתאוריות, גישות וכלים שהמשתתפים בקורס טרם נחשפו אליהם וכן להציג ולהדגים כלים טיפוליים שנגזרים מתוך גישות אלו. המשתתפים יתבקשו גם לבחור להציג בזוגות את אחת הגישות שמעניינת אותם שתכלול גם הדגמה לישומים אפשריים אם באיבחון ואם בפסיכותרפיה. המשתתפים יתבקשו מדי שבוע לתרגל בעצמם "כלים טיפוליים" ולסכם בקצרה את החווייה הסובייקטיבית והאינטר-סובייקטיבית שעברו. תנתן גם אפשרות יצירתית למשתתפים להרחיב את החשיפה לגישות שאינן מוכרות למרצה.

יסודות הטיפול הפסיכודינמי

הקורס נועד להקנות יסודות תיאורטיים ומעשיים של טיפול פסיכודינמי פרטני. בקורס יילמדו ויידונו מושגי יסוד בטיפול פסיכודינמי והאופן שבו אלו מתבטאים ומכוונים את הפרקטיקה הטיפולית. המושגים הללו יכללו את: הלא מודע, הדחקה, סימפטום, העברה והעברה נגדית, פירוש, התנגדות, חזרה כפייתית ועוד.

פסיכולוגיה התפתחותית של הבגרות והזיקנה

מטרת הקורס היא סקירת שלבי ההתפתחות הנורמטיביים בהתבגרות ובזקנה, ואת התהליכים הרגשיים, החברתיים, והקוגניטיביים הקשורים בהם. הפרספקטיבה המרכזית תהיה הפסיכולוגיה ההתפתחותית של טווח החיים (lifespan development psychology).

במסגרת הקורס סטודנטים יכירו וינתחו תיאוריות ומחקרים על שינויים קשורי גיל עם דגש על נושאים הרלוונטיים לתהליכים אלה, כולל: אישיות, משפחה, קשרים אינטימיים וחברתיים, בריאות נפשית ופיזית, הזדקנות אופטימלית, התמודדות עם טראומה ואובדניים, שינויים דמוגרפיים עכשוויים (כולל הבדלי תרבות בחברה הישראלית), וגישות חברתיות רווחות כלפי מבוגרים וההשפעות שלהן.

כתיבה מדעית לתלמידי מוסמך

מטרת הקורס היא להקנות מיומנויות כתיבה מדעית וללוות את כתיבת הצעת המחקר לעבודת הגמר. במהלך הקורס נלמד ונתרגל את עקרונות הכתיבה המדעית, החל מבחירת נושא למחקר, ניסוח שאלת מחקר, הערכת מקורות ביבליוגרפיים, ארגון וכתיבה של סקירת ספרות קוהרנטית ואינטגרטיבית, כתיבת פרקי השיטה ועיבודים סטטיסטיים מתאימים. במהלך הקורס יעבדו התלמידים עם המנחה לעבודת הגמר, ובסופו יגישו הצעת מחקר לעבודת הגמר הכוללת סקירת ספרות, השערות, שיטה מתוכננת, ועיבוד נתונים מתוכנן.

מאפיינים קוגניטיביים והתנהגותיים של תהליכי הזדקנות במוח

הקורס יעסוק במאפיינים הקוגניטיביים והתנהגותיים של תהליכי הזדקנות במוח. נושאי הלימוד כוללים נוירואנטומיה, הבסיס המוחי לתהליכים קוגניטיביים והתנהגותיים כגון קשב, תפיסה, זיכרון, שפה ותפקודים ניהוליים. כמו כן, הקורס יעסוק במאפיינים הקוגניטיביים והתנהגותיים של הזדקנות בריאה ופתולוגית במוח, כתוצאה ממחלות נוירו-דגנרטיביות.

תיאוריות פסיכודינמיות

בקורס נסקור את התפתחות התיאוריות המרכזיות בחשיבה הפסיכודינמית. נעבור דרך "מפת הדרכים" של הזרמים המרכזיים בפסיכואנליזה ונלמד רעיונות מרכזיים בכתבתו של פרויד, בתיאוריה הקליינאנית, בכתביו של ויניקוט ושל קוהוט ועקרונות מתוך הגישה ההתאורטית, תוך דגש על החיבור בין התיאוריה לקליניקה והיכולת של המושגים התיאורטיים לתרום להבנת נפש האדם והתהליכים המתרחשים בטיפול.

סדנת הדרכה פרקטיקום שנה א' – קלינית של הבגרות והזיקנה

הפרקטיקום של שנה א' יהיה בהיקף של יומיים בשבוע. הפרקטיקום יתנהל בבתי החולים ובמרפאות לבריאות המוכרים להתמחות בפסיכולוגיה קלינית עם צוות של פסיכולוגים מדריכים שיעניקו לתלמידי הפרקטיקום את שעות ההדרכה הנדרשות. הקורס יאפשר לתלמידים חשיפה למגוון בעיות נפשיות ולשיטות התערבות של הפסיכולוגיה הקלינית בקרב מטופלים בבגרות ובזיקנה. בכל מקומות הפרקטיקום קיימת מערכת של ישיבות צוות ו/או של סמינרים קליניים בהם ישולבו התלמידים.

סדנת ההדרכה תלווה את הפרקטיקום ותיערך במרכז האקדמי רופין. כל תלמיד ותלמידה ישובצו לאחת מארבע קבוצות ההדרכה. כל תלמיד ותלמידה יודרכו בגישה פסיכודינאמית בעיקר, אולם יינתנו ליווי והדרכה בעת הצורך גם עבור מקרים טיפוליים בגישה קוגניטיבית-התנהגותית. כל זאת במטרה לחשוף את התלמידים למגוון גישות טיפוליות. במהלך פגישות סדנת ההדרכה, כל תלמיד או תלמידה יציגו בתורם מקרה שבטיפולם, במתכונת של "הצגת מקרה" ויתנהל דיון על המקרה.

הסדנה תתמקד במצבו הפסיכו-פיזי של האדם המבוגר והזקן ויוצגו מגוון גישות טיפוליות (גישות פסיכודינאמיות בצד גישות קוגניטיביות-התנהגותיות) והיישום הייחודי שלהן באוכלוסיות מזדקנות. המפגשים הראשונים יוקדשו להשתלבות התלמידים בכניסתם לשדה והאתגרים האישיים המאפיינים את המטפל הצעיר באוכלוסייה מבוגרת וזקנה. הסדנה תתמקד בנושאים הקשורים לתחילת טיפול, כגון יצירת קשר טיפולי, אתיקה, גבולות ואחריות טיפולית, חוזה טיפולי, תכנית ומטרות טיפוליות ואופני סיומו. בהתאם להקשר ההדרכתי, יעשה שימוש בהצגות מקרים, בהתנסות חווייתית ובמשחקי תפקידים על מנת להעשיר את הלמידה.

תינתן לתלמידים האפשרות לעבוד גם על קשיים וחרדות הקשורים בתפקידם כמטפלים. שימוש במקרים שיובאו על ידי המנחים מניסיונם כמטפלים ומן הספרות יאפשר העמקת היישום של הלמידה התיאורטית בעבודה הטיפולית המעשית.

פסיכודיאגנוסטיקה השלכתית

מטרת הקורס הינה להקנות לסטודנטים מיומנויות באבחון והערכה פסיכודינמית של האישיות בגיל השלישי. מיומנויות אלה כוללות אבחון רמת התפקוד הנפשי של הפונים, הערכת התהליכים הפסיכודינמיים ומשאבי ההתמודדות הפנימיים המשפיעים על דפוסי ההתנהגות, והבנת החוויה הסובייקטיבית. במסגרת הקורס ילמדו הסטודנטים להעביר ולנתח מבחני אישיות השלכתיים הכוללים את ה-HTP, TAT ומבחן הרורשך. הסטודנטים ילמדו לשלב את ממצאי המבחנים עם התרשמותם מהסתכלות על הופעה והתנהגות במבחנים ועם האנמנזה המבוססת על הראיון הקליני. כל אלה יסוכמו לכלל דו"ח אינטגרטיבי. הסטודנטים ילמדו גם כיצד לנהל שיחת משותף עם הפונים ובמידת האפשר להפוך שיחה זו לאינטראקציה טיפולית.

פסיכודיאגנוסטיקה קוגניטיבית ומובנית

מטרתו של הקורס הינה להקנות לסטודנטים ידע באבחון והערכה של האישיות, הן באופן כללי כבסיס ראשוני להתבוננות פסיכודיאגנוסטית והן באופן ספציפי באמצעות מבחנים אובייקטיביים (מבחני דיווח עצמי) ומבחנים קוגניטיביים. הקורס יאפשר לסטודנט הבנה מעמיקה אודות מבחנים פסיכולוגיים אלו, ויאפשר לסטודנט לפתח מיומנות ויכולת להעביר, לציין ולפרש מבחנים אלו. במהלך הקורס יפתחו הסטודנטים מיומנות לביצוע ראיון הערכה ולקחת אנמנזה, כתיבת דו"ח הערכה פסיכולוגי אינטגרטיבי, וביצוע שיחת משותף (פידבק). בכדי לעשות כן, הסטודנטים ילמדו הידע התיאורטי, היישומי והמחקרי לגבי המבחנים האובייקטיביים ויכירו לעומק את התהליכים האישיים והאתיים הקשורים להערכה פסיכולוגית בכלל ולהערכה פסיכולוגית על בסיס מבחנים שידונו בקורס בפרט.

במהלך הקורס נעסוק בשני נושאים מרכזיים :

מבחנים אובייקטיביים : בקורס יילמדו בצורה מעמיקה המבחן האובייקטיבי הנפוץ ביותר המשמש במסגרות

קליניות (MMPI-2). במסגרת הקורס יוצגו המרכיבים התיאורטיים והיישומיים הקשורים למבחנים אלו : נלמד את העקרונות הכלליים של בניית מבחנים בכלל ומבחנים אובייקטיביים בפרט ; נעסוק ברציונל ובמטרות של מבחנים אלו, בתהליך הצינון, הפירוש והניתוח ושימוש במבחנים ככלי להערכה ולאבחון של האישיות, תכנון טיפול, הכוונה של התערבות טיפולית ולשימושים נוספים (הערכת מסוגלות הורית, הכוונה מקצועית וכו').

מבחנים קוגניטיביים : בקורס יילמדו בצורה מעמיקה מבחנים קוגניטיביים המשמשים במסגרות קליניות

(WAIS-III, Bender Gestalt). במסגרת הקורס יוצגו המרכיבים התיאורטיים והיישומיים הקשורים למבחנים אלו : נלמד את העקרונות הכלליים של בניית מבחנים בכלל ומבחני אינטליגנציה ויכולות קוגניטיביות בפרט ; נעסוק ברציונל ובמטרות של מבחנים אלו, בתהליך הצינון, הפירוש והניתוח ושימוש במבחנים ככלי להערכה ולאבחון של החלק השכלי כמו גם החלקים הרגשיים של האישיות. חלק מרכזי בקורס יעסוק בהקניית כלים להערכה פסיכולוגית מעמיקה, אשר יאפשרו עיבוד הממצאים ליצירת תמונה אינטגרטיבית שתוביל לכתיבת דו"ח פסיכולוגי מסכם וממצא. לשם כך נתייחס גם לסיטואציה האבחונתית, לתהליך הראיון ולקחת אנמנזה וליצירת התרשמות פסיכולוגית אודות הופעה והתנהגות. כמו כן, נלמד בקורס אודות תהליך ההערכה האינטגרטיבית ויצירת הדו"ח הפסיכולוגי המסכם.

פסיכופתולוגיה – הפרעות שראשיתן בבגרות

מטרת הקורס הינה לספק מבט מעמיק ומקיף על סוגיות בפסיכופתולוגיה המתקיימת לאורך שנות הבגרות של האדם. במסגרת הקורס נערוך היכרות עם הפרעות נפשיות מרכזיות שעמם אנו נפגשים בעבודתנו כפסיכולוגים קליניים, תוך התבוננות עליהן דרך המודל הפסיכיאטרי-פנומנולוגי וכן דרך נקודת המבט הפסיכואנליטית, המבקשת להבין לעומק את המהלכים התוך-נפשיים שבבסיס מצבים אלו. הקורס יכלול למידה אודות תיאוריות בפסיכופתולוגיה, היכרות עם מחקר אמפירי עדכני בתחום הנוגע להפרעות הנלמדות וחיבור אל מקרים קליניים שעמם נפגשים הסטודנטים בפרקטיקום. זאת במטרה לייצר חיבור אינטגרטיבי ומעשיר בין תיאוריה, מחקר וטיפול.

פסיכופתולוגיה של הבגרות והזקנה א'

הקורס יתמקד באפידמיולוגיה, הערכה קלינית ואבחנה, גורמים ביולוגים, פסיכולוגיים וחברתיים בנוירוזות אצל הזקנים. במקביל, הקורס ידון בהפרעות אישיות, הפרעות שינה והתמכרויות לסמים ולאכזוהול. הפרעות אלה כשלעצמן עשויות להעצים ולסבך את מהלך ההפרעות הנוירוטיות בזקנה. הקורס ישלב את הראייה הרפואית הביולוגית עם הגישות הפסיכולוגיות (דינמית והתנהגותית) בהבנת הפרעות נוירוטיות, תוך שימת דגש על השפעת הסביבה החברתית, המשפחתית המקצועית ומקורות תמיכה אפשריים נוספים בקהילה.

ריאיון ותצפית

מטרת הקורס הנה לפתח את מיומנויות הריאיון וללמוד לערוך ריאיון קליני מלא כחלק מהערכת המטופל/ת בעת המפגש הראשון. דגש יושם על תרגול טכניקות של ריאיון ועיבוד אופני איסוף מידע לאבחון המטופל/ת תוך היכרות ותרגול חלקיו השונים של הריאיון הקליני. כמו כן ייחשפו הסטודנטים לסוגים שונים של ריאיון קליני הכוללים ריאיון מובנה וחצי מובנה, ולסוגיות הקשורות לעריכת ריאיון קליני עם אוכלוסיות מגוונות בדגש על קשישים. הקורס יעסוק בהכרת העקרונות של הריאיון הקליני לסוגיו – הפנומנולוגי והמבני- יעמוד על ההבדלים שבין ראיונות אלה, וייתן בידי הסטודנט את הכלים להעברת הריאיון הקליני, הכרה של מצבים מיוחדים והטיפול בהם, והיכולת לגזור מסקנות טיפוליות מתוך האינפורמציה שנאספה. יושם דגש ספציפי על ההיבטים הייחודיים של ריאיון אוכלוסיית הקשישים והתאמת כלי הריאיון למאפייני אוכלוסייה זו.

שיטות מחקר מתקדמות וסטטיסטיקה רב משתנית בפסיכולוגיה

מטרתו של הקורס הינה להקנות לסטודנטים ידע תיאורטי וחשיבה מחקרית במקביל למיומנויות מעשיות בתחום עיבוד הנתונים הסטטיסטיים לקראת עבודות הגמר שלהם. הקורס ידגיש הבנה של רציונל סוגי עיבוד נתונים ושימוש במבחנים סטטיסטיים מתקדמים במטרה להעניק לסטודנטים יכולת עצמאית לחשיבה מחקרית והבנה של פרקי השיטה והתוצאות במחקרים וכן יכולת מעשית של עיבוד נתונים מתקדם. בקורס יילמדו שיטות מחקר ושיטות סטטיסטיות מתקדמות הכוללות רגרסיות רב משתניות, ניתוחי שונות, ניתוחי גורמים וכן – Structural equation modeling (SEM). ההוראה בקורס תשלב הסברים תיאורטיים אודות השיקולים בבחירה וביישום של שיטות סטטיסטיות שונות, בצד הדגמת ניתוחים סטטיסטיים בתוכנת ה-SPSS. כמו כן, יעסקו הסטודנטים בקורס בקריאה של פרקי הסטטיסטיקה במאמרים שונים והבנה של דרכי העיבוד וההשלכות לגבי תוצאות ומסקנות. במהלך הקורס יישמו הסטודנטים שיטות סטטיסטיות אלו בקבצי נתונים לדוגמא שיקבלו על ידי צוות הקורס.

שנה ב'

אתיקה מקצועית

בקורס יילמדו עקרונות בסיסיים של אתיקה, ובפרט של אתיקה מקצועית בפסיכולוגיה קלינית. לאחר לימוד ההבחנה בין חוק וקוד אתי ולימוד עקרונות האתיקה המקצועית במחקר, יילמדו מושגי יסוד באתיקה מקצועית בפסיכולוגיה קלינית, ובהם סודיות רפואית, החוזה המקצועי, אופן ניהול רשומה רפואית וכללים אתיים בהתנהגות של פסיכולוגים מול מטופליהם ועמיתיהם למקצוע. בתוך כך, תוצגנה סוגיות אתיות הנוגעות לקיום יחסים מקבילים בין פסיכולוגים למטופליהם ולמיניות ותוקפנות שמתעוררות במהלך הטיפול. בהמשך הקורס, יתקיים דיון על סוגיות אתיות הנוגעות לעבודה טיפולית עם אוכלוסיות ספציפיות של מטופלים, ובהן מטופלים המקבלים טיפול פסיכיאטרי, מטופלים אובדניים, מיעוטים מיניים, ילדים, מתבגרים וזקנים. לבסוף, יידונו סוגיות אתיות הייחודיות למספר אופנויות טיפול: טיפול פסיכודינמי, טיפול קוגניטיבי התנהגותי, טיפול קבוצתי, טיפול משפחתי וזוגי וכן טיפול בהיפנוזה.

שירותים מערכתיים לזקן בישראל/מבוא להתערבויות מערכתיות-משפחתיות בשלב הזקנה של מעגל החיים

הקורס מורכב משני חלקים עיקריים. החלק הראשון יעסוק במדיניות בתחום הזיקנה, בדגש על המדיניות בישראל. באמצעות הרצאות, דיוני כיתה, המחשות והרצאות אורחים, נלמד על השלכות אריכות הימים בתקופתנו, בדגש על צרכים חדשים ובעיות שעולות כתוצאה מכך. נדון בחקיקה בנושא, במערכת הבריאות, בהסדרי פרישה ובתעסוקה לאחר הפרישה, בפנאי בזיקנה וב"זיקנה פעילה". נדון בהשלכות הזדקנות האוכלוסייה על בני המשפחה, הקהילה והמדינה – בני משפחה מטפלים, אפשרויות הטיפול הסייעודי הפורמלי, ותיאום הטיפול בין הרשויות השונות.

החלק השני של הקורס יעסוק בהתערבויות מערכתיות-משפחתיות עם התייחסות ייעודית לשלב הזקנה. נלמד על השלבים במעגל החיים ובמשפחה, נציין תאוריות מרכזיות בטיפול משפחתי, נלמד להשתמש בג'ינגרס הממפה את המשפחה ועל בסיסו נלמד לעשות המשגת מקרה מערכתית-משפחתית בגישת ה-CBT. נתייחס להתערבויות מערכתיות-משפחתיות ועבודה עם גורמי התמיכה של הזקן ונבחן אותן בהקשר של הפרעות אופייניות לשלב הזקנה.

מבוא לטיפול קוגניטיבי התנהגותי CBT במבוגרים

הקורס יעסוק בטיפול קוגניטיבי התנהגותי (CBT). נושאי הלימוד כוללים עקרונות התנהגותיים וקוגניטיביים, גישה טיפולית ועבודה עם פרוטוקול. יושם דגש על יישום CBT בהפרעות נפשיות שונות כמו דיכאון וחרדה, וכן פוביות ספציפיות, ובהתאמת טיפול זה לאוכלוסייה המזדקנת. אתגרים בטיפול באדם המזדקן והזקן יידונו.

סדנת הדרכה פרקטיקום שנה ב' – קלינית של הבגרות והזיקנה

הפרקטיקום הקליני של שנה ב' יהיה בהיקף של יומיים בשבוע (כ-18 שעות שבועיות), ויתנהל בבתי חולים ובמרפאות לבריאות הנפש המוכרים להתמחות בפסיכולוגיה קלינית עם צוות של פסיכולוגים מדריכים שיעניקו לתלמידי הפרקטיקום הקליני את שעות ההדרכה הנדרשות. הקורס יאפשר לתלמידים חשיפה למגוון בעיות נפשיות ושיטות התערבות של הפסיכולוגיה הקלינית, בקרב מטופלים בבגרות ובזיקנה. בכל מקומות הפרקטיקום קיימת מערכת של ישיבות צוות ו/או סמינרים קליניים בהם ישולבו תלמידי הפרקטיקום.

סדנת ההדרכה תלווה את הפרקטיקום. כל תלמיד ותלמידה ישובצו לאחת מארבע קבוצות ההדרכה. כמו בשנה הראשונה ללימודים, אנו שואפים להגיע למצב שבו כל תלמיד ותלמידה יודרכו בגישה פסיכודינאמית בעיקר, אולם יינתנו ליווי והדרכה בעת הצורך גם עבור מקרים טיפוליים בגישה קוגניטיבית-התנהגותית. כל זאת במטרה לחשוף את התלמידים למגוון גישות טיפוליות. במהלך פגישות סדנת ההדרכה, כל תלמיד או תלמידה יציגו בתורם מקרה שבטיפולם, במתכונת של "הצגת מקרה" ויתנהל דיון על המקרה.

בסדנה יוצג מיוגון גישות טיפוליות (גישות פסיכודינאמיות בצד גישות קוגניטיביות-התנהגותיות). התלמידים יעלו סוגיות הקשורות לליבת הנושאים בהם הם נתקלים בהתנהלותם כמטפלים צעירים מול אנשים מבוגרים וזקנים. התלמידים יציגו קשיים "יומיומיים" בתהליכי האינטראקציה והטיפול וכן נושאים דחופים שמתעוררים ותתאפשר גם הצגה מפורטת של שעה טיפולית. יודגשו נושאים מרכזיים בטיפול באנשים מזדקנים כגון נושא הזמן, הבדידות בזיקנה, השימוש במנגנוני הגנה אופייניים בשלב זה של החיים, הטרנספרנס והקאונטר-טרנספרנס האופייני לגילם של המטופלים, האובדנים האופייניים ודרכי סיום הטיפול. כל תלמיד ותלמידה יציגו מקרה שבטיפולם, במתכונת של "הצגת מקרה" ויתנהל דיון על המקרה.

בהתאם להקשר ההדרכתי, יעשה שימוש בהצגות מקרים, התנסות חווייתית ומשחקי תפקידים על מנת להעשיר את הלמידה. במהלך הסדנא תינתן לתלמידים האפשרות לעבד קשיים וחרדות המתעוררים בהם במסגרת תפקידם כמטפלים. הדגמת מקרים שיובאו על ידי המנחים מניסיונם כמטפלים ומן הספרות יאפשרו העמקה של יישום הלמידה התאורטית בעבודה הטיפולית.

פסיכודיאגנוסטיקה לגיל השלישי

הקורס מיועד להקנות לסטודנטים מיומנות באבחון והערכה בגיל השלישי. במסגרת הקורס הסטודנטים ילמדו לנתח ולשלב בין ממצאים מסדרה רחבה של מבחנים לצורך הערכה קלינית מקיפה, תוך דגש על ייחודיות האבחון בגיל השלישי והתמודדות עם שאלות אבחנתיות בגיל השלישי.

פורמולציה דינמית לפסיכופתולוגיה - אינטגרציה ויישום

הקורס יתמקד בפרספקטיבות פסיכואנליטיות שונות העוסקות בפסיכופתולוגיה, אשר משותפת להן נקודת המבט הדינאמית להתפתחות האדם, והדגש על תהליכים מנטליים שאינם מודעים. זאת, על מנת להבין באמצעות תיאוריות אלו תסמינים פסיכיאטריים שונים והפרעות נפשיות בגיל הבגרות והזקנה. כמו כן, יילמדו היבטים התפתחותיים ופסיכודינמיים, כחלק ממערכת לארגון נתונים קליניים (הצגות מקרה על בסיס פורמולציות דינאמיות). נדון במאפיינים הייחודיים, בהשלכות, ומגבלותיהן של התיאוריות והמושגים הפסיכואנליטיים עבור הבנת הפרעות נפשיות בתקופת גיל הזקנה.

אבחון והערכה א': גוף נפש בפסיכולוגיה: אבחון, הערכה וטיפול בשדה הקליני

הנושא המרכזי עליו מושתת הקורס הינו מח, גוף-נפש: הערכה, אבחון וטיפול בשדה הפסיכולוגי. בקורס נתמקד בהבנת הקשרים הקיימים בין החוויה הגופנית לבין החוויה הפסיכולוגית באוכלוסייה קלינית לצורך ניבוי התנהגות, הערכה וטיפול פסיכולוגי ופסיכיאטרי. במסגרת הקורס, נתייחס לגישות תיאורטיות, מבוססות מחקר הנוגעות לקשר מח, גוף-נפש, מתוך חשיפה למחקר ולפרקטיקה עדכניים בתחום הפסיכו-פרמקולוגיה, פסיכו-סומטיקה, נוירופסיכולוגיה, פסיכולוגיה רפואית וגרונטולוגיה. את הסוגיות הללו, נלמד בהקשר קליני המאפשר את הבנת התופעות ואבחון, לצד מודלים אינטגרטיביים לעבודה טיפולית בשדה.

תיאוריות דינאמיות דרך חדר הטיפול

במסגרת קורס זה נתמקד ונעמיק במספר מצומצם של מאמרים אשר יפגישו אותנו עם תיאוריות דינאמיות מרכזיות. באמצעות טקסטים נבחרים של פסיכואנליטיקאים כדוגמת קוהוט, אן אלורז ואחרים, נבצע קריאה משותפת אשר תאפשר לצלול לעומק הטקסט, להתייחס לקונטקסט ההיסטורי-תרבותי בו נכתב ולבחון התאמתו לשיח הנוכחי. נדון בוויניטות הטיפוליות המופיעות בטקסטים, וניישם את הבנתו באמצעות ויניטות טיפוליות של משתתפי הקורס. באמצעות התמקדות במאמר לאורך זמן וקריאתו המשותפת, הסטודנטים יתנסו בניתוח טקסט דינאמי ויישמו על מקרים קליניים.

פנטזיה, משחק ומציאות: גישה ויניקוטיאנית לטיפול

בקורס נסקור רעיונות ומושגים מרכזיים בכתבתו של ויניקוט ונעסוק בהמשגות של ויניקוט לגבי טיפול והיחסים הטיפוליים. נדבר על החשיבות שמציב ויניקוט לחוויה בתהליך הטיפולי ונבחן מושגים שונים בהגותו והשלכתם להבנת הטיפול, ביניהם, הדיאלקטיקה המורכבת בין העולם הפנימי לחיצוני, מרחב מעברי, משחקיות, יצירתיות ואוטנטיות, תפקיד הסביבה בהתפתחות הרגשית המוקדמת, שימוש באובייקט והתקשרות לאובייקט והמשגותו של ויניקוט לגבי תוקפנות.

שנים א'+ב'

סמינר מחלקתי

מדי שבוע נערך סמינר שבו נפגשים הסטודנטים, אנשי סגל ההוראה וחוקרים מרחבי הארץ. בין הנושאים: גישת טווח חיים, האדם סביבתו והחברה, הבריאות הנפשית והיצירתיות בגיל הבגרות המאוחרת.